

Päiväys
06.02.2024

Diaarinumero
20835/03.04.04.04.20/2021

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

06.02.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **13.02.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 06.02.2024 nro 121/2024, valitus vesitalousasiassa, Patajoen pohjapadon kunnostus, rullaradan rakentaminen ja pienvenereittiin liittyvien nykyisten rakenteiden pysyttäminen sekä valmistelulupa, Jämsä

Luvan hakija

Jämsän kaupunki

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **06.02.2024 – 14.03.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **14.03.2024**.

06.02.2024

Dnro 20835/03.04.04.04.20/2021

Asia

Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakijat

[REDACTED]

Luvan hakija

Jämsän kaupunki

Päätös, josta valitetaan

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 28.5.2021 nro 114/2021

Asian taustaa

Itä-Suomen ympäristölupavirasto on 17.10.2000 antamallaan päätöksellä nro 51/00/1 myöntänyt Jämsän kaupungille luvan Patajoen pienvenereitin rakentamiseen. Hanke käsittää ruoppauksen ja vesialueiden täytön sekä venesulun, pohjapadon ja kahden uuden sillan rakentamisen. Päätöksen mukaan rakennettava pohjapato vaikuttaa Patalahden vedenkorkeuteen siten, että vedenpinnan tavoitetaso $N_{60} +78,95$ m vastaa keskivirtaamatilannetta, ja padon johdosta vedenkorkeus pysyy nykyistä vakaampana. Hankkeen tavoitteena on pienvenereitti, joka mahdollistaa perämoottoriveneiden liikenteen Päijänteen ja Patalahden välillä. Rakennettavan sulun hyötypituus on 8,0 m ja leveys 3,0 m ja kulkusyvyys 0,8 m. Sulun eteläpuolelle rakennettavan pohjapadon harjan korkeus on $N_{60} +78,90$ m ($N_{2000} +79,20$ m). Luvan saajalle on myönnetty oikeus hanketta varten tarvittaviin toiselle kuuluviin alueisiin lukuun ottamatta läjitysaluetta 3, jonka osalta käytöstä on sovittu erikseen. Lupamääräyksen 10 mukaan työ on aloitettava neljän ja tehtävä valmiiksi kuuden vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Työn valmistumisesta on ilmoitettava ympäristölupavirastolle, Keski-Suomen ympäristökeskukselle ja Jämsän kaupungin

ympäristönsuojeluviranomaiselle 60 päivän kuluessa valmistumisajankohdasta.

Itä-Suomen ympäristölupavirasto on 14.1.2005 antamallaan päätöksellä nro 5/05/1 muuttanut 17.10.2000 antamansa päätöksen nro 51/00/1 lupamääräystä 10 siten, että työt on aloitettava 16.11.2007 mennessä ja tehtävä valmiiksi 16.11.2009 mennessä.

Itä-Suomen ympäristölupavirasto on 31.1.2007 antamallaan päätöksellä nro 12/07/1 muuttanut päätöksensä nro 51/00/1 luvan myöntämistä koskevan kohdan, poistanut oikeuksia toiselle kuuluviin alueisiin koskevat kohdat ja muuttanut lupaehtojen 1, 2, 3 ja 4 kohdat. Jämsän kaupungille on myönnetty lupa Patajoen pienvenereitin rakentamiseen. Hanke on käsittänyt ruoppauksen sekä venesulun, pohjapadon, kahden uuden sillan ja kahden odotuslaiturin rakentamisen. Sulun hyötypituus on 9,0 m, leveys 3,4 m ja kulkusyvyys 1,3 m. Hakija on saanut hankkeessa tarvittaviin toiselle kuuluviin alueisiin niiden omistajien suostumukset. Tämän vuoksi ja koska kysymyksessä olevat alueet ovat merkitykseltään vähäisiä, ympäristölupavirasto on katsonut, että oikeudesta alueisiin ei ole tarpeen ympäristölupaviraston päätöksellä määrätä. Ympäristölupavirasto on oikeuttanut luvan haltijan ryhtymään päätöksessä tarkoitettuihin töihin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista.

Itä-Suomen ympäristölupavirasto on 24.8.2007 antamallaan päätöksellä nro 95/07/1 muuttanut päätöksensä nro 51/00/01 luvan myöntämistä koskevan kohdan 1., 4., 5., 6. ja 9. kappaleita sellaisina kuin ne kuuluvat päätöksen nro 12/07/1 (31.1.2007) mukaisesti muutettuina. Pohjapato ja sulku on siirretty aikaisemmasta paikasta paalusta 1370 paalulle 470. Padon ja sulun mitat ja korkeustasot sekä väylän leveys säilyvät voimassa olevan luvan mukaisina. Ympäristölupavirasto on oikeuttanut luvan saajan ryhtymään rakennustöihin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista (töidenaloittamislupa). Hakemuksen mukaan siihen oli liitetty Patajoen osakaskunnan suostumus ja suostumukset niiden toimenpidealueella sijaitsevien rantatilojen osalta, joiden alueisiin muutoksilla saattaisi olla merkitystä.

Itä-Suomen ympäristölupavirasto on 28.5.2008 antamallaan päätöksellä nro 84/08/1 muuttanut päätöksensä 17.10.2000 nro 51/00/1 luvan myöntämistä koskevan kohdan 1., 2., 4. ja 9. kappaleita sekä lupaehtojen 1 toista kappaletta sellaisina kuin ne kuuluvat päätösten 31.1.2007 nro 12/07/1 ja 24.8.2007 nro 95/07/1 mukaisesti muutettuina. Sulun ja pohjapadon sijaintia on muutettu siirtämällä ne aikaisemmasta paikasta paalulta 470 paalulle 520. Niiden koko ja korkeustaso ovat pysyneet aikaisemman luvan mukaisina. Hakemuksen mukaan siihen oli liitetty Patajoen osakaskunnan suostumus ja suostumukset niiden toimenpidealueella sijaitsevien rantatilojen osalta, joiden alueisiin muutoksilla saattaisi olla merkitystä. Ympäristölupavirasto on oikeuttanut luvansaajan ryhtymään rakennustöihin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 13.11.2019 antamallaan päätöksellä nro 263/2019 hyväksynyt hallintopakkoehakemuksen ja velvoittanut Jämsän kaupungin hakemaan aluehallintovirastolta muutosta Itä-

Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antamaan päätökseen nro 51/00/1 ja sitä koskeviin muutospäätöksiin hankkeen nykytilanteen saattamiseksi vesilain mukaiseksi. Vaihtoehtoisesti Jämsän kaupungin on tullut suorittaa loppuun Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antamassa päätöksessä nro 51/00/1 ja sitä koskevissa muutospäätöksissä edellytetyt työt Patajoen pienvenereittiä koskevan hankkeen loppuunsaattamiseksi. Luvan haltijan on tullut toimittaa hakemus luvan muuttamiseksi aluehallintovirastoon tai töiden loppuunsaattamista koskeva suunnitelma aikatauluineen vesilain valvontaviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta 3 000 euron sakon uhalla.

Valituksenalainen aluehallintoviraston päätös

Aluehallintovirasto on myöntänyt Jämsän kaupungille luvan Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antaman Patajoen pienvenereitin rakentamista koskevan päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten nro 5/05/1, 12/07/1, 95/07/1 ja 84/08/1 mukaisesti toteutettujen Suorttiaisten ja Hietämäen siltojen, Päijänteen puoleisen odotuslaiturin sekä pohjapadon pysyttämiseen ja muuttamiseen Jämsän kaupungissa. Lisäksi aluehallintovirasto on myöntänyt luvan osittain valmistuneen Patajoen pienvenereitin ruoppauksen pysyttämiseen nykytilassa. Aluehallintovirasto on katsonut, että hakijalla on tarvittavat oikeudet rakenteiden pysyttämiseksi tarvittaviin maa- ja vesialueisiin.

Aluehallintovirasto on rauettanut päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevat muutospäätökset siltä osin, kuin ne koskevat kiinteistöllä [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) sijaitsevaa venesulkurakennetta. Lisäksi aluehallintovirasto on rauettanut päätöksessä nro 51/00/1 asetetun, pienveneväylää koskevan kunnossapitovelvoitteen tarpeettomana.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Jämsän kaupungille luvan Patajoen pohjapadon kunnostukseen sekä kalaportaiden ja pienveneille tarkoitetun rullaradan rakentamiseen Patajoessa Jämsän kaupungissa hakemuksen täydennyksen liitteenä 2 olevan 30.9.2020 päivätyn asemapiirroksen (piirustusnro G1, mittakaavat 1:200 ja 1:100) osoittamaan paikkaan alla olevien lupamääräysten mukaisesti.

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Jämsän kaupungille pysyvän käyttöoikeuden pohjapatoa ja sen muuttamista sekä rullaradan ja kalaportaiden rakentamista varten tarvittavaan osaan kiinteistöistä [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) ja [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) sekä yhteisestä vesialueesta ja Patajoen lohkokunnan vesialueet (kiinteistötunnus 182-422-876-1). Sulkurakenteen osalta alueen käyttöoikeus palautuu kiinteistön [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) omistajalle.

Aluehallintoviraston päätöksen lupamääräykset

Rakenteet ja niiden käyttö

1. Olemassa olevan pohjapadon kunnostaminen ja muutostyöt sekä kalaportaiden ja rullaradan rakentaminen on tehtävä hakemuksen täydennyksen liitteenä 2 olevien 30.9.2020 päivättyjen rakenteiden periaatepiirrosten ja poikkileikkausten (piirustusnrot G1 ja G2, mittakaavat 1:200 ja 1:100) mukaisesti.

Rakenteisiin saadaan tehdä tarvittaessa vähäisiä ja haitattomia muutoksia. Muutoksista on sovittava etukäteen asianomaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Töiden suorittaminen

2. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Vesistöissä samennusta aiheuttavia töitä ei saa tehdä virkistyskäyttöaikana 1.6.–31.8.

3. Pienveneilyä haittaavaa vesikasvillisuutta saadaan niittää enintään kolmena peräkkäisenä vuonna. Niittojätteet on kerättävä pois vesialueelta ja toimitettava asianmukaiseen vastaanottoipaikkaan.

4. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Kunnossapito

5. Pohjapadon, kalaportaiden ja rullaradan kunnossapidosta on huolehdittava asianmukaisesti.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi

6. Luvan saajan on poistettava Kiinteistöllä [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) oleva keskeneräinen venesulkurakenne kokonaisuudessaan. Poistosta syntyvät rakennusjätteet on toimitettava vastaanottoipaikkaan, jolla on asianmukainen lupa niiden vastaanottamiseen. Sulkurakenteen alue on täytettävä, tiivistettävä ja tasattava puhtailla maa- ja kiviaineksilla vastaamaan ympäröivän alueen maankäyttöä.

Venesulkurakenne on poistettava mahdollisimman pian hankkeen toteuttamisen aloittamisesta.

Korvaukset

7. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

8. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Tarkkailu

9. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia Patajoen vedenlaatuun hakemuksessa esitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava Keski-Suomen ELY-keskukselle kuukautta ennen tarkkailun ja toiminnan aloittamista. Tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista.

ELY-keskus voi tarvittaessa tarkentaa tai muuttaa tarkkailusuunnitelmaa, mikäli muutokset eivät heikennä tarkkailun luotettavuutta tai kattavuutta.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

10. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä kahden vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin kuuden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Ilmoitukset

11. Töiden aloittamisesta on 30 päivää etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.

12. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Aluehallintoviraston päätöksen perustelut

Hankkeen tarkoitus

Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antaman Patajoen pienvenereitin rakentamista koskevan päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien myöhemmin annettujen muutospäätösten mukaisen hankkeen toteutus on jäänyt osin keskeneräiseksi. Hakija on saattanut nyt kyseessä olevan hakemuksen vireille aluehallintovirastossa aluehallintoviraston 13.11.2019 antamassa asiaa koskevassa hallintopakkopäätöksessä nro 263/2019 edellytetyn mukaisesti. Hankkeen tarkoituksena on alueella vallitsevan nykytilanteen saattaminen vesilain mukaiseksi ja alkuperäisen hankkeen tarkoituksen muuttaminen erityisesti veneilymahdollisuuksien osalta.

Hankkeessa pysytetään päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaisesti rakennetut Suorttiaisten ja Hietämäen sillat, Päijänteen puoleinen odotuslaituri, pohjapato sekä osittain valmistunut Patajoen ruoppaus. Lisäksi hankkeessa kunnostetaan pohjapatoa sekä rakennetaan sen yhteyteen kalaportaat ja rullarata. Hankkeen tarkoituksena on olemassa olevien rakenteiden pysyttämisen lisäksi parantaa kalaston liikkuvuutta sekä mahdollistaa pienveneiden (soutuveneet, kanootit, kajakit) kulku Päijänteen ja Patalahden välillä ja siten parantaa alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Luvan myöntämisen edellytykset

Aluehallintovirasto on katsonut, että hankkeen alkuperäinen tarkoitus ja hankkeen hyödyt ovat olennaisesti muuttuneet. Tämän vuoksi aluehallintovirasto on tehnyt vesilain 3 luvun 4 §:n 2) kohdan mukaisen uuden lupaharkinnan intressivertailuineen hankkeessa pysytettäville, muutettaville ja poistettaville rakenteille sekä jo toteutetuille ja uusille toimenpiteille kokonaisuutena. Kyseisen vesilain 2) kohdan mukaisesti vesitaloushankkeelle on myönnettävä lupa, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukainen ruoppaus on toteutunut vain osittain, eikä hakijalla ole tarkoitus toteuttaa Patajokeen alkuperäisen suunnitelman mukaista moottorivenekulukelpoista venereittiä. Rullaradan rakentamisen seurauksena Patajoen veneilymahdollisuudet palautuvat vähintään tilanteeseen, joka alueella vallitsi ennen pohjapadon rakentamista. Alueelle ei muodostu alkuperäisen hankkeen mukaista moottoriveneiden käyttöön soveltuvaa reittiä, jonka kunnossapidosta olisi syytä määrätä. Tämä vuoksi aikaisempien päätösten mukainen reitin kunnossapitoa koskeva määräys on rauetettu.

Hakemuksessa on haettu lupaa vesikasvien niittämiseen. Aluehallintovirasto on todennut, että vesikasvien niittäminen ei sellaisenaan ole vesilain mukaan luvanvarainen toimenpide. Aluehallintovirasto on kuitenkin myöntänyt hakijalle luvan pienveneilyä haittaavan vesikasvillisuuden niittoon enintään kolmena peräkkäisenä vuonna. Hakemuksen mukaan niitto helpottaa joessa liikkumista sekä parantaa veden virtausta niitettävällä alueella.

Patajoen säilymistä soutuveneellä kulkukelpoisena voidaan jatkossa edesauttaa muun muassa hakijan tai muiden haitan kärsijöiden toimesta vesilain 2 luvun 6 §:n mukaisella ilmoitusmenettelyllä tehtävällä vesistön käyttöä aiheuttavan haitan poistamisella.

Aluehallintovirasto on katsonut, että hankealueella toteutetut ruoppaukset ovat parantaneet mahdollisuuksia liikkua aiemmin lähes umpeenkasvaneessa uomassa siitä huolimatta, ettei ruoppausta ole toteutettu päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätöksen mukaisessa laajuudessa. Toteutetut ruoppaukset ovat siten parantaneet sekä virkistyskäyttö- että veneilymahdollisuuksia Patajoessa.

Päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaan rakennettu pohjapato vaikuttaa Patalahden vedenkorkeuteen siten, että vedenpinnan tavoitetaso $N_{60} +78,95$ m vastaa aiemmin alueella vallinnutta keskivirtaamatilannetta. Rakennetun pohjapadon johdosta Patalahden ja Patajoen vedenpinta pysyy aiemmin vallinnutta tilannetta vakaampana eikä ole sidoksissa Päijänteen vedenkorkeuden vaihteluihin. Aluehallintovirasto on katsonut, että pohjapadon pysyttäminen parantaa alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia erityisesti kesällä matalan veden aikana ja on siten yleisen edun mukaista.

Aluehallintovirasto on rauettanut päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevat muutospäätökset siltä osin, kuin ne koskevat venesulkurakennetta sekä määrännyt sulkurakenteeseen liittyvät, jo toteutetut rakenteet purettavaksi kiinteistöltä [REDACTED]. Venesulkurakenne korvataan aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti rakennettavalla rullaradalla ja siihen liittyvillä pienimuotoisilla rantautumislaitureilla, jotka mahdollistavat soutuveneiden, kanoottien ja kajakkien siirtämisen pohjapadon puolelta toiselle.

Rakennettava rullarata ja alkuperäistä suunnitelmaa suppeampana toteutettu venereitin ruoppaus eivät mahdollista alkuperäisen suunnitelman mukaista moottoriveneliikennettä Patalahden ja Päijänteen välillä. Aluehallintovirasto on kuitenkin katsonut, että niillä on nykytilanteessa ja aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti tehtävin toimenpitein alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia parantava vaikutus verrattuna hankealueella aiemmin vallinneeseen, päätöksen nro 51/00/1 mukaiseen lähtötilanteeseen. Lisäksi kalaston liikkumismahdollisuuksia parannetaan pohjapadon yhteyteen nyt rakennettavilla kalaportilla.

Suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen aiheuttaa työnaikaista, lyhytkestoista ja paikallista samennushaittaa vesistöissä. Haitan vähentämiseksi samentumista aiheuttavat työt on määrätty tekemään virkistyskäyttökauden ulkopuolella lupamääräyksen 2. mukaisesti. Lupamääräyksessä 9. hakija on määrätty tarkkailemaan hankkeen vaikutuksia Patajoen vedenlaatuun hakemuksessa esitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti.

Hankkeessa tehtävät pohjapadon muutostyöt sekä rullaradan ja kalatien rakentaminen muuttavat pysyvästi maa-alueita vesialueeksi noin 120–200 m² laajuisella alueella, joka kuuluu kokonaisuudessaan kiinteistöön [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]). Kiinteistöltä [REDACTED] poistettavan sulkurakennelman alueelta vapautuu maata kiinteistönomistajan vapaasti käytettäväksi.

Aluehallintovirasto on katsonut, että aluehallintoviraston päätöksen mukainen hankkeen kokonaishyöty on pienempi kuin alkuperäisen hankkeen hyöty. Aluehallintovirasto on kuitenkin katsonut, että aluehallintoviraston päätöksellä pysytettävistä päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaisista rakenteista ja aluehallintoviraston päätöksellä luvan saaneista uusista rakenteista muodostuvasta kokonaisuudesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Siten luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset hankkeelle ovat olemassa ja vesilain mukainen lupa tulee myöntää.

Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta, aiheuta huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka suuresti huononna paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja.

Hanke ei ole ristiriidassa maankäytön suunnittelun kanssa eikä vaikuta haitallisesti vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen.

Käyttöoikeuksien myöntäminen

Päätöstä nro 51/00/1 koskevien muutospäätöksen mukaisesti hankkeessa tuolloin toteutettaviksi tarkoitetuille toimenpiteille oli saatu tarvittavien maa- ja vesialueiden omistajien suostumukset, eikä asiaa oltu siten päätöksissä käsitelty vesilain mukaisena käyttöoikeusasiana. Aluehallintoviraston asiasta antaman hallintopakkopäätöksen nro 263/2019 mukaisesti kyseessä olevien päätösten mukaiset työt on olennaisilta osin katsottu tehdyksi. Aluehallintovirasto on katsonut, että päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaiset työt on olennaisilta osin tehty kyseessä olevaan hankkeeseen annettujen suostumusten mukaisesti, joten hakijalla on hankkeessa tarvittaviin maa- ja vesialueisiin tarvittavat oikeudet.

Nyt haettaville muutoksille ei ole tarvittavien maa- ja vesialueiden omistajien suostumuksia. Tämän vuoksi aluehallintovirasto on myöntänyt vesilain mukaisen pysyvän käyttöoikeuden pohjapadon, kalaportaiden sekä rullaradan alle jääville vesi- ja maa-alueille kiinteistöistä [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) ja [REDACTED] (kiinteistötunnus [REDACTED]) sekä yhteisestä vesialueesta Patajoen lohkokunnan vesialueet (kiinteistötunnus 182-422-876-1). Pohjapato sijoittuu lisäksi hakijan omistuksessa olevalle vesialueelle Patalahden venevalkamat (kiinteistötunnus 182-422-1-61).

Käyttöoikeudet voidaan myöntää vesilain 2 luvun 12 §:n nojalla. Kyseessä on vähäinen rakennelma maa-alueelle ulottuvine rakenteineen, joka voidaan toteuttaa vesistöä huomattavasti muuttamatta. Hankkeessa tarvittavat maa-alueet sijoittuvat kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] ranta-alueille ja niiden välittömään läheisyyteen, eivätkä estä kiinteistöjen käyttöä niiden nykykäyttömuodossaan. Aluehallintovirasto on katsonut, ettei myönnettyistä käyttöoikeuksista aiheudu kiinteistöille korvattavaa edunmenetystä alueiden vähäisen merkityksen vuoksi.

Aluehallintoviraston valmistelulupa

Aluehallintovirasto on oikeuttanut Jämsän kaupungin ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin rullaradan ja kalaportaiden rakentamisen osalta jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Perustelut

Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Luvassa tarkoitettut työt ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai sen määräyksiä muutetaan.

Aluehallintoviraston vastauksia muistutuksiin

Aluehallintovirasto on todennut yhteisesti muistutusten 5) – 39) johdosta, että asiaa koskevassa aluehallintoviraston 13.11.2019 antamassa hallintopakkopäätöksessä nro 263/2019 hakija on velvoitettu hakemaan

aluehallintovirastolta muutosta Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antamaan päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskeviin muutospäätöksiin tai vaihtoehtoisesti suorittamaan loppuun päätöksessä nro 51/00/1 ja sitä koskevissa muutospäätöksissä edellytetyt työt. Hakija on hakenut aluehallintovirastosta muutosta päätökseen nro 51/00/1 ja sitä koskeviin muutospäätöksiin, joten hakemus on siten hallintopakkopäätöksen nro 263/2019 mukainen.

Muistutuksissa on viitattu vesilain 3 luvun 23 § mukaiseen lupamääräysten muuttamiseen luvanhaltijan hakemuksesta. Hakija ei ole hakenut, eikä aluehallintovirasto ole käsitellyt hakemusta kyseessä olevan pykälän perusteella vaan uutena lupahakemuksena. Aluehallintovirasto on katsonut päätöksen perusteluista ilmenevästi, että nyt haettu muutos on ollut sellainen, jonka vuoksi asian ratkaisu on ollut tarpeen tehdä uudelleen intressivertailussa, eikä sitä voi ratkaista olemassa olevan luvan vähäisenä muuttamisena 3 luvun 23 § mukaisesti. Toisin sanoen, päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten sekä nyt haettavien muutosten muodostaman kokonaisuuden luvan myöntämisen edellytykset on arvioitu uudelleen.

Asiasta annetussa hallintopakkopäätöksessä nro 262/2019 todetun mukaisesti vesitaloushankkeelle myönnetty lupa antaa luvan saajalle oikeuden toteuttaa hanke päätöksen mukaisesti. Lupapäätös ei velvoita hakijaa suorittamaan luvan mukaisia töitä eikä vesilain mukaisen hankkeen kesken jättäminen ole sinänsä vesilain vastaista. Aluehallintovirasto on katsonut, ettei päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaiset toimenpiteet sekä niihin nyt tehtävät muutokset vaikuta muistuttajien omaisuuteen, oikeuteen tai etuun tavalla, joka aiheuttaisi korvattavaa edunmenetystä. Muistuttajille ei myöskään ole syntynyt oikeutta päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevin muutospäätösten antamisen yhteydessä päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin (moottorivenekulkuinen reitti).

Vesilain 11 luvun 10 § mukaisesti aluehallintovirasto on vastannut hakemusasian tiedoksiannosta ja hakemuksesta tiedottamisesta. Lisäksi aluehallintovirasto on antanut 11 luvun 11 § mukaisesti hakemusta koskevasta kuulutuksesta erikseen tiedon niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Asianosaisille on varattu tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta ennen asian ratkaisua 11 luvun 7 § mukaisesti.

Muistutuksen 41) johdosta aluehallintovirasto on todennut asiasta aiemmin annetun hallintopakkopäätöksen nro 263/2019 perustelujen mukaisesti, että päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaiset työt on katsottava olennaisilta osin tehdyksi. Myös hakijan selityksen liitteenä toimittaman Patajoen ruoppausta koskevan hankkeen EAKR-rahoituksen varmennusraportin mukaan hankkeessa syntyneet menot ovat olleet rahoituspäätöksen mukaisia, vaikka työt ovat jääneet kesken. Aluehallintovirasto on katsonut, että yhtiölle ei ole aiheutunut vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan. Lisäksi muutoksenhakijat ovat vaatineet, että Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antama päätös nro 51/00/1 ja muutosluvat nro 5/05/1, nro 95/07/1, nro 12/07/1, nro 95/07/1 sekä hallintopakkopäätös nro 263/2019 pannaan täytäntöön, eli että Jämsän kaupunki velvoitetaan rakentamaan kanava ja pienvenereitti.

Muutoksenhakijat ovat varanneet oikeuden esittää oikeudenkäyntikuluvaatimuksen vastapuolelle.

Muutoksenhakijat ovat vaatineet valmisteluluvan välitöntä kumoamista, koska asia on ollut kesken 15 vuotta, eikä tarvetta toimenpiteille ole, ennen kuin lainvoimainen päätös asiasta on olemassa. Tavoitteena Jämsän kaupungilla on aloittaa työt ja vedota sitten syntyneeseen tilanteeseen. Mahdollinen valmistelutoiminta aiheuttaa kustannuksia, joiden hyöty on epävarma valituksen käsittelyn ajan. Yleinen etu ei vaadi toimenpiteitä.

Muutoksenhakijat ovat muun ohella viitanneet perustuslain 2 §:n 3 momenttiin julkisen vallan käytöstä ja esittäneet, että tässä kokonaisuudessa perustuslain määräys ei toteudu.

Muutoksenhakijat ovat viitanneet vesilain 3 luvun 23 ja 24 §:iin ja muun ohella esittäneet, että valituksenalainen päätös johtaa 5–10 vuoden aikana Patajoen umpeen kasvamiseen. Erityisesti pohjapato ja kunnossapitovelvoitteen poistaminen aiheuttavat kasvillisuuden leviämisen ravinteikkaassa vedessä ja Patajoen umpeen kasvamisen. Tämän seurauksena kulku on mahdotonta millään kulkuvälineellä ja myös vapaa kalojen liikkuminen estyy. Luvalla nro 51/00/1 annetut suostumukset ovat perustuneet luvan nro 51/00/1 sen muutospäätösten mukaiseen toteutukseen.

Jämsän kaupungin lupahakemuksessa kuvattua rullarataratkaisua ei ole käytössä muualla. Metallinen rakenne ilman käyttökokemuksia on merkittävä turvallisuusriski. Vinssijärjestelmä ja rullarata edellyttävät poistumista vesikulkuneuvosta. Kokonaisuus muodostaa riskin, ja siinä ei ole huomioitu esteettömyyttä, ikäihmisiä, nuoria, lapsia ja erityisryhmiä.

Jämsän kaupungin lupahakemus olisi pitänyt käsitellä muutoslupana ja hylätä vesilain 3 luvun 23 §:n mukaan, koska muutos alkuperäiseen lupaan nro 51/00/1 ja sen muutospäätöksiin ei ole merkitykseltään vähäinen. Hallintopakkopäätöksen mukaista muutoshakemusta ei ole määräajassa esitetty Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. On esitetty uusi lupahakemus. Järjestely kiertää vesilain 3 luvun 23 § määräyksen vähäisestä muutoksesta. Samalla on pyritty Jämsän kaupungin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Keski-Suomen ELY-keskuksen yhteistyöllä etukäteen sopien loukkaamaan ja mitätöimään ne oikeudet ja edut, jotka alkuperäisessä luvassa muodostuivat.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kuulutuksessa 13.10.2020 on otsikko: ”Vesilain mukainen lupahakemus”. Tekstissä taasen lukee ”Jämsän kaupunki hakee muutosta Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antamaan Patajoen pienvenereitin rakentamista koskevaan päätökseen nro 51/00/1 ja sitä koskeviin muutospäätöksiin (viimeisin muutospäätös nro 84/08/1 annettu 28.5.2002) hankkeen nykytilanteen saattamiseksi vesilain mukaiseksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 13.11.2019 antaman asiaa koskevan hallintopakkopäätöksen nro 263/2019 mukaisesti.” Päätös nro 114/2021 muuttaa koko kanavan luonteen pienveneyhteyden osalta eikä toteuta alkuperäistä tarkoitusta eikä siten ole vähäinen muutos.

Valituksenalaisella päätöksellä on rauetettu päätös nro 51/00/1 ja sitä koskevat muutospäätökset siltä osin, kuin ne koskevat venesulkurakennetta, sekä määrätty sulkurakenteeseen liittyvät jo toteutetut rakenteet purettavaksi kiinteistöltä [REDACTED]. Lisäksi päätöksellä on rauetettu pienveneväylää koskeva kunnossapitovelvoite. Vesilain 3 luvun 24 §:n mukaan lupaviranomainen voi tehdä rauettamisen vain hakemuksesta. Kukaan ei ole pyytänyt rauettamista. Hanke ei ole menettänyt alkuperäistä merkitystä.

Oikeus alkuperäisen luvan etuihin ja hyötyihin syntyi, kun Jämsän kaupunki aloitti työt. Hallintopakkopäätöksen perusteluissa todetaan ”Aluehallintovirasto katsoo, että työt on olennaisilta osin katsottava tehdyiksi eikä lupa siten ole rauennut.”

Jämsän kaupungin lupahakemuksessa 30.6.2020 ei ole ilmaistu alueen muuttuneita olosuhteita, johon intressivertailu perustuu. Lupahakemukseen jätettiin 47 muistutusta, joissa vaadittiin kanavan rakentamista alkuperäisen luvan nro 51/001 ja sitä koskevien muutospäätösten mukaisesti. Muistutuksia ei ole huomioitu intressivertailussa, johon päätös perustuu.

Himoksen alue on kehittynyt 20 vuodessa Etelä-Suomen johtavaksi ympärivuotiseksi matkailukohteeksi. Näistä lähtökohdista aluehallintoviraston intressivertailu on väärä eikä perustu faktoihin. Luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, vaan alkuperäisen luvan intressivertailu on toteutunut ja edustaa totuudenmukaista tilannetta. Hyödyt ovat merkittävästi kasvaneet. Päätös on kumottava väärään tietoon perustuvana.

Jämsän kaupunki valitsi hallintopakkopäätöksen vaihtoehtoista luvan muutosmahdollisuuden. Luvan muuttamisesta on Jämsän kaupungin hallituksen päätös ja Jämsän teknisen lautakunnan kaksi päätöstä. Jämsän kaupungin virkamiehet ovat ylittäneet toimivaltansa muuttaessaan hallintopakkopäätöksen muutosluvan hakemisen lupahakemukseksi. Lupahakemus ei ole Jämsän kaupungin toimivaltaisien elimien päätösten mukainen. Lupahakemuksen on allekirjoittanut vs. tekninen johtaja ja hän on ylittänyt toimivaltuutensa.

Keski-Suomen ELY-keskuksen ylitarkastaja [REDACTED] on esittänyt jo 18.12.2019 sähköpostissaan Jämsän kaupungin tekniselle johtajalle [REDACTED] [REDACTED] nyt lupahakemuksessa esitettyä tarkkaa ratkaisua. Hän on esittänyt ja suunnitellut ratkaisun. Sähköposti on jaettu ELY-keskuksessa [REDACTED]

██████████. Kyseiset Keski-Suomen ELY-keskuksen henkilöt ovat osallistuneet asian ratkaisumallin luomiseen sekä valmisteluun. Näillä perusteilla he ovat jäävejä hallintolain 5 luvun 28 §:n 7 momentin mukaisesti antamaan viranomaislausuntoa asiassa. Toisen asteen jääviyteen on perinteisesti rinnastettu esteellisyyden aiheutuminen siitä, että virkamies on toisen viranomaisen ratkaistavaksi kuuluvassa asiassa antanut lausunnon tai esittänyt mielipiteensä. Kun Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lupapäätös perustuu osittain Keski-Suomen ELY-keskuksen lausuntoon, on päätös hylättävä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on neuvotellut pienvenereitin korjaamisen suunnittelusta ja vesilupahakemuksesta Jämsän kaupungin aloitteesta 8.5.2020. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on myös aloitteellisesti esittänyt Keski-Suomen ELY-keskuksen kutsumista neuvotteluun. Neuvottelussa on linjattu päätökset jo ennen varsinaista käsittelyä ja yleisötilaisuutta. Näin ollen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja erityisesti asian ratkaisija ympäristöneuvos ██████████ ja esittelijä ympäristöylitarkastaja ██████████ ovat lähteneet ratkaisemaan asiaa operatiivisella tasolla ja tulleet jo tässä vaiheessa osaksi ratkaisua ja siten jääveiksi. Ympäristöneuvos ██████████ ja esittelijä ympäristöylitarkastaja ██████████ ovat osallistuneet asian ratkaisumallin luomiseen sekä valmisteluun. Näillä perusteilla he ovat jäävejä hallintolain 5 luvun 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti antamaan päätöstä asiassa.

Jämsän kaupunki on järjestänyt yleisötilaisuuden 5.6.2020, jossa esiteltiin hanketta. Kuulemismenettelyä lupahakemuksesta ei pidetty. Tilaisuudessa ei avoimesti kerrottu 8.5.2020 käydystä neuvottelusta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Jämsän kaupungin ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kesken ja tehdyistä linjauksista. Tässä tilaisuudessa elinvoimajohtaja ██████████ puhui jo lupahakemuksesta, johon hän oli saanut ohjeet Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta 8.5.2020.

Hyvän hallintotavan mukaista avoimuutta ei noudatettu ja tarkoituksellisesti, kun kuntalaisille ja alueen maanomistajille ei kerrottu 8.5.2020 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa sovituista toimintatavoista. Maanomistajat olivat antaneet alkuperäiseen lupaan suostumuksen ja näin ollen heille ei kerrottu oleellisia tietoja uudesta lupahakemuksesta, johon he olisivat voineet ottaa kantaa.

Aluehallintovirasto toteaa päätöksessään nro 114/2021, että ”Lisäksi aluehallintovirasto myöntää luvan osittain valmistuneen Patajoen pienvenereitin ruoppauksen pysyttämiseen nykytilassa.” Tämä on ristiriidassa hallintopakopäätöksen kanssa.

Alkuperäiset suostumukset on pyydetty alkuperäiseen lupaan nro 51/00/1 ja sen muutospäätöksiin. Yli kahdenkymmenen vuoden takaiset suostumukset eivät muodosta pohjaa uudelle luparatkaisulle, viitaten vesilaki 3 luku 7 § ja 8 §.

Jämsän kaupungin kaupungininsinöörin tekemä viranhaltijapäätös 16.4.2020 § 29 on laiton, koska Ramboll Oy:n edustaja on osallistunut Jämsän kaupungin pyytämänä jo Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa käytyyn keskusteluun 27.2.2020. Hankintalain mukaan Ramboll Oy:n edustaja on ollut [REDACTED]. Hankintalain mukaan hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Jämsän kaupungissa. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Jämsän kaupungille luvan hakijana on varattu tilaisuus vastineen antamiseen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle lausunnon antamiseen valituksesta.

[REDACTED] on Patalahti ja Apajapaikat osakaskunnan valtuuttamana vastineessaan muun ohella esittänyt, että kanava tulee rakentaa nykyisen lupahakemuksen mukaisesti.

Aluehallintovirasto on lausunnossaan esittänyt, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on osallistunut pyynnöstä hakijan 8.5.2020 järjestämään asiaa koskevaan ennakkopalaveriin. Aluehallintovirastosta palaveriin ovat osallistuneet ympäristöneuvos [REDACTED] ja ympäristöneuvos [REDACTED]. Palaveri on virkatehtäviin liittyvää ohjaus- ja neuvontatyötä. Ympäristöylitarkastaja [REDACTED] on osallistunut kyseisen Patajoen asian käsittelyyn ensimmäistä kertaa asian dnro LSSAVI/9268/2020 vireille tulon jälkeen. Muilta osin aluehallintovirasto on viitannut päätökseensä ja sen perusteluihin.

Jämsän kaupungin valvontajaosto on Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antamassaan vastineessa esittänyt, että valitus tulee hylätä. Lisäksi valvontajaosto on muun ohella esittänyt, että kalatien rakentaminen padon yhteyteen on riittävä ratkaisu turvaamaan kalojen vaeltaminen Patalahden ja Päijänteen välillä. Sulkurakenteen jättäminen nykyiselleen on perusteltua, koska sen purkaminen aiheuttaisi suurempia ympäristövaikutuksia, kuin jättäminen nykytilaan.

Keski-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastineenaan uudistanut asiassa aikaisemmin lausumansa sekä lisäksi muun ohella esittänyt, että tarpeen vaatiessa Patajoella liikkumista voidaan hakijan tai haitankärsijöiden toimesta edistää vesilain 2 luvun 6 §:n ilmoitusmenettelyn mukaisella vesistön käyttöä aiheuttavan haitan poistamisella, kuten ruoppauksilla. Aluehallintoviraston myöntämän luvan

lupaehtojen mukaisesti toteutettuna hanke parantaa yleistä etua muun muassa virkistyskäytön ja kalaston suhteen.

Vesilain 3 luvun 23 § mahdollistaa lupamääräysten muuttamisen luvanhakijan hakemuksesta. Luvanhakija voi kuitenkin aina hakea myös uutta lupaa.

Valituksessa esitetyillä perusteilla valituksessa mainitut henkilöt ELY-keskuksessa eivät ole olleet jäävejä valituksenalaisessa asiassa. Sähköpostien vaihtaminen tai neuvottelemine asiassa ennen lausunnon tai lupapäätöksen antamista ei ole sellaista asian käsittelyä toisessa viranomaisessa, jota kyseisellä esteellisyysäännöksellä tarkoitetaan. On tavanomaista, että eri viranomaiset keskustelevat asian yksityiskohdista ennen varsinaista lausuntoa tai lupapäätöstä. Aluehallintovirastolla on kuitenkin itsenäinen päätöksentekovalta heidän päätettäväkseen kuuluvassa asiassa, eivätkä he ole sidottuja ELY-keskuksen antamiin neuvoihin tai lausuntoihin. Virkamies voi myös viraston sisällä esteellisyysäännösten estämättä osallistua asiaa koskeviin neuvotteluihin ja olla laatimassa asiaa koskevaa lausuntoa tulematta esteelliseksi asian käsittelyn myöhemmissä vaiheissa.

Ei ole kohtuutonta, että kumpikin osapuoli vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomainen on ilmoittanut, ettei se anna vastinetta asiassa.

Jämsän kaupunki on vastineessaan esittänyt, että valitus hylätään ja valituksenalainen päätös pidetään voimassa. Jämsän kaupunki on vastustanut muutoksenhakijan vaatimusta pienvenekanavan toteuttamisesta alkuperäisen luvan mukaisesti ja viitannut lupahakemuksessa esitettyihin perusteluihin. Jämsän kaupunki ei ole vastustanut valmisteluluvan kumoamista.

Jämsän kaupunki on muun muassa todennut, että Patajoen viimeisimmällä vesilain mukaisella hankkeella on tavoiteltu sen lisäksi, että hanke saadaan luvan mukaiseksi, myös kalaston liikkumisen parantamista sekä pienveneiden kulun mahdollistamista Päijänteen ja Patalahden välillä. Kalatien rakentaminen padon yhteyteen on riittävä ratkaisu turvaamaan kalojen vaeltaminen Patalahden ja Päijänteen välillä. Väylän tulevasta käytöstä riippuu, tapahtuuko Patajoen umpeen kasvamista. Joka tapauksessa uuden luvan mukaiset ratkaisut tulevat parantamaan väylän liikennöitävyyttä nykytilaan verrattuna. Rullarataratkaisu edellyttää tarkemman rakennesuunnitelman laatimista ennen mahdollista toteutusta. Suunnitelman laadinnan yhteydessä tutkitaan mahdollisuus huomioida muutoksenhakijan esittämät seikat riskeihin ja esteettömyyteen liittyen.

Jämsän kaupunki on kiistänyt väitteet, että viranomaisyhteistyöllä olisi pyritty loukkaamaan tai mitätöimään kenenkään oikeuksia tai etuja tai johtamaan muistutusten tekijöitä harhaan.

Jämsän kaupunki ratkaisee alkuperäiseen lupaan liittyvän rauettamistarpeen, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi lupaviranomaisen tai valvontaviranomaisen ohjauksen perusteella.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Keski-Suomen ELY-keskuksen ja Jämsän kaupungin välillä käydyssä neuvottelussa 8.5.2020 Jämsän kaupunkia on informoitu siitä, että ei ole ratkaisevaa onko kysymyksessä uusi hakemus vai muutoshakemus, koska hakemus käsitellään joka tapauksessa kuin uusi hakemus. Jämsän kaupungin hakemus on toimitettu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle ”lupahakemuksena muutoksista”. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ratkaistavaksi on jäänyt, käsitelläänkö hakemus muutoshakemuksena vai uutena hakemuksena.

On tavanomaista, että eri viranomaiset keskustelevat ennen lausuntojen tai lupapäätösten antamista. Aluehallintovirastolla on itsenäinen päätöksentekovalta heidän päätettäväkseen liittyvissä asioissa, eivätkä he ole sidottuja ELY-keskuksen antamiin neuvoihin tai lausuntoihin. On varsin tavanomaista, että viranomaiset järjestävät ohjaukseen ja neuvontaan liittyviä tapaamisia asioissa, joita käsitellään kunnissa hyvin harvoin.

Yleisötilaisuuden 5.6.2020 tarkoitus oli käydä läpi Jämsän kaupungin hakemuksen sisältöjä ja antaa kuntalaisille mahdollisuus ottaa kantaa niihin, mikä toteutuikin. Neuvottelussa 8.5.2020 ei linjattu asioita, eikä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ohjeistanut elinvoimajohtajaa tämän sanomisissa. Neuvottelussa oli kysymys hakemiseen liittyvän neuvonnan ja ohjauksen antamisesta.

Jämsän kaupungilla ei ole vesirakentamisen geotekniikkaan liittyvää asiantuntemusta. [REDACTED] osallistui neuvotteluun sen vuoksi, että hänellä on vesirakentamisen geotekniikkaan liittyvää laajaa asiantuntemusta, ja Himoksen alue on hänelle tuttu aiemmalta työuralta.

Kaupungilla ei ole tarkoitusta ryhtyä toimiin asiassa ennen luvan lainvoimaisuutta.

Jämsän kaupunki ei anna vastinetta muutoksenhakijoiden vaatimukseen siitä, että muutoksenhakijat haluavat varata oikeuden esittää oikeuskuluvaatimuksen asian vastapuolelle.

Muutoksenhakijat ovat vastaselityksessään muun ohella uudistaneet kaikilta osin alkuperäisessä valituksessa esitetyt vaatimukset. Oikeudenkäyntikulujen osalta muutoksenhakijat ovat pitäytyneet alkuperäisessä vaatimuksessa.

Muutoksenhakijat ovat hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittaneet lisäselvitystä valitusoikeuksista. [REDACTED] ja [REDACTED] sekä [REDACTED] ja [REDACTED] ovat ilmoittaneet jatkavansa valittajina asiassa.

Muutoksenhakijat ovat 18.4.2023 toimittaneet hallinto-oikeuteen lisäselvitystä, muun muassa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen 23.3.2023 asiakirjajulkisuutta koskevasta valituksesta.

Muutoksenhakijat ovat 24.4.2023 toimittaneet hallinto-oikeuteen lisäselvitystä, jossa he ovat muun ohella suostumusten osalta todenneet, että uudelle lupahakemukselle ei ole saatu maanomistajien lupia. Lähtökohtaisesti maanomistajat ovat antaneet suostumuksen alkuperäiseen suunnitelmaan, lupa nro 51/00/1. Tämän jälkeen myönnetyt muutosluvat nro 5/05/1 2005, nro 95/07/2007, nro 95/07/01 2007 ovat olleet vesilain mukaisia vähäisiä muutoksia. Nyt on kyseessä uusi lupa, joka muuttaa alkuperäistä suunnitelmaa täysin. Näin ollen vanhat suostumukset eivät voi olla pohja uudelle luvalla. Tässä Jämsän kaupunki on ohittanut vesilain määräykset ja aluehallintovirasto on ylittänyt toimivaltansa.

Muutoksenhakijat ovat 17.5.2023 hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittaneet lisäselvitystä siitä, mitä on tarkoitettu muutoksenhakijoiden kirjelmässä mökkikylän ja valitusoikeuden osalta. Osalla kiinteistöistä ei ole suoraa omistusta yhteisiin vesialueisiin, mutta Jämsän kaupunki on kaavoittaessaan aluetta osoittanut omalta maaltaan rantaa ja sallinut käyttöoikeuden sekä uimarannan että venevalkaman pitoon. Tätä tarkoitusta varten Jämsän kaupunki on ostanut Vanhanselän osakaskunnalta 15.5.2007 vesialueita (liitteenä kauppakirja 1,2,3,4). Alueet oli tarkoitettu kaavoitettujen mökkien käyttöön. Ostaessaan alueet Jämsän kaupungin tavoitteena oli luoda Patalahdesta Päijänteeseen kiinteästi kanavalla liittyvä veneilyalue. Jämsän kaupunki ei ole toteuttanut kanavaa eikä laitureita. Kaavoitetulla alueella olevat mökkien omistajat ovat hankkiessaan mökkejä olleet uskossa, että kanava toteutuu ja yhteys Päijänteeseen hankkeessa kuvatulla tavalla mahdollistuu. Tämä antaa mökkikylän mökkien omistajille oikeuden liittyä valitukseen.

Muutoksenhakijat ovat ilmoittaneet vaativansa Jämsän kaupungilta oikeudenkäyntikuluja 250 euroa. Summa sisältää puhelin-, tietoliikenne- ja muita kuluja.

Jämsän kaupunki on oikeudenkäyntikuluvaatimusta koskevassa vastineessaan todennut, että se vastustaa oikeudenkäyntikulujen tuomitsemista Jämsän kaupungille. Varsinaisia osapuolia asiassa ovat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja muutoksenhakijat. On kohtuutonta, että oikeudenkäyntikulut tuomittaisiin luvan hakijalle.

Merkintä

Hallinto-oikeudella on asiaa ratkaistessaan ollut käytettävissään valituksenalaisen päätöksen perusteena hallinto-oikeudelle toimitettujen asiakirjojen lisäksi Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 17.10.2000 nro 51/00/1, Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 14.1.2005 nro 5/05/1, Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 31.1.2007 nro 12/07/1, Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 24.8.2007 nro 95/07/1, Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 28.5.2008 nro 84/08/1 sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen 13.11.2019 nro 263/2019 perusteina olleet asiakirjat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta [REDACTED] ja [REDACTED] osalta.
2. Hallinto-oikeus jättää tutkimatta muutoksenhakijoiden Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen virkamiesten osalta esittämät esteellisyysväitteet sekä aikaisempien aluehallintoviraston päätösten täytäntöönpanoon ja niiden noudattamisen valvontaan liittyvät vaatimukset.
3. Hallinto-oikeus hylkää muutoksenhakijoiden valituksenalaisen aluehallintoviraston päätöksen tehneen ympäristöneuvoksen ja asian esitelleen ympäristöylitarkastajan osalta esittämät esteellisyysväitteet.
4. Hallinto-oikeus kumoaa aluehallintoviraston päätöksen ja palauttaa asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon hallinto-oikeuden ratkaisun perusteluissa mainitut syyt.
5. Hallinto-oikeus hylkää muutoksenhakijoiden vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Perustelut

1. ja 2. Tutkimatta jättäminen

1. Vesilain 15 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan muutosta vesilain nojalla annettuun päätökseen saa hakea asianosainen. Asianosaisella tarkoitetaan oikeuskäytännössä sitä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea.

Valitus on tullut vireille 2.7.2021. [REDACTED] on osaksi omistanut kiinteistön [REDACTED] ja [REDACTED] on omistanut kiinteistön [REDACTED]. Kiinteistötietojärjestelmästä saadun tiedon mukaan [REDACTED] ja [REDACTED] on 29.7.2022 myönnetty lainhuuto kiinteistöön [REDACTED]. Kiinteistötietojärjestelmästä saadun tiedon mukaan [REDACTED] ja [REDACTED] on 29.4.2022 myönnetty lainhuuto kiinteistöön [REDACTED]. Näin ollen hallinto-oikeus katsoo, että asia ei enää saata koskea [REDACTED] ja [REDACTED] oikeutta tai etua vesilain 15 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla eikä heillä siten ole valitusoikeutta. Hallinto-oikeus jättää valituksen [REDACTED] ja [REDACTED] osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin 4 kohdan perusteella tutkimatta.

2. Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) tai muussa laissa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valituksen tutkiminen ei kuulu sen toimivaltaan.

Hallinto-oikeus toteaa muutoksenhakijoiden Keski-Suomen ELY-keskuksen virkamiehiin kohdistamien esteellisyysväitteiden osalta, että kyseessä olevat henkilöt eivät ole osallistuneet valituksenalaisen aluehallintoviraston päätöksen ratkaisemiseen. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei siten kuulu kyseisiin henkilöihin kohdistuvien esteellisyysväitteiden tutkiminen ja ne on jätettävä tutkimatta.

Muutoksenhakijat ovat vaatineet Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 17.10.2000 nro 51/00/1 ja siihen tehtyjen muutospäätösten sekä hallintopakopäätöksen nro 263/2019 mukaiseen täytäntöönpanoon velvoittamista. Hallinto-oikeus toteaa, että päätösten täytäntöönpano tai niiden noudattamisen valvonta eivät kuulu hallinto-oikeuden käsiteltäviin tehtäviin eivätkä siten hallinto-oikeuden toimivaltaan tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n nojalla. Muutoksenhakijoiden vaatimus on jätettävä tutkimatta.

3. Esteellisyysväitteiden hylkääminen

Hallintolain 5 luvun 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn, jos hän on esteellinen.

Hallintolain 5 luvun 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolain 2 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Muutoksenhakijat ovat valituksessaan esittäneet, että aluehallintovirasto on neuvotellut pienvenereitin muuttamisen suunnittelusta ja vesilupahakemuksesta Jämsän kaupungin aloitteesta 8.5.2020 sekä aloitteellisesti esittänyt Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kutsumista neuvotteluun. Neuvottelussa on linjattu päätökset jo ennen varsinaista käsittelyä ja yleisötilaisuutta, jolloin asian ratkaisija ympäristöneuvos ja esittelijä ympäristöylitarkastaja ovat lähteneet ratkaisemaan asiaa operatiivisella tasolla ja tulleet jo tässä vaiheessa osaksi ratkaisua ja siten jääveiksi. Ympäristöneuvos ja esittelijä ympäristöylitarkastaja ovat osallistuneet asian ratkaisumallin luomiseen sekä valmisteluun ja ovat jääneet hallintolain 5 luvun 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti antamaan päätöstä asiassa. Aluehallintovirasto on valituksesta antamassaan lausunnossa todennut, että aluehallintovirasto on pyynnöstä osallistunut hakijan 8.5.2020 järjestämään asiaa koskevaan ennakkopalaveriin, joka on virkatehtäviin liittyvää ohjaus- ja neuvontatyötä. Lausunnosta ilmenee, että palaveriin ovat osallistuneet asian ratkaissut ympäristöneuvos ja toinen ympäristöneuvos.

Hallinto-oikeus toteaa, että hallintolain esteellisyyden yleislausekkeen 5 luvun 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu. Hallinnossa on vakiintuneesti edellytetty, että tällaisen syyn on oltava lähtökohdiltaan myös ulkopuolisen havaittavissa ja sen puolueettomuutta vaarantavan vaikutuksen on oltava suunnilleen saman asteinen kuin erityisten esteellisyyssperusteiden. Yleislauseke perustuu lähinnä kiinteään sidonnaisuuteen päätöksenteon kohteena olevaan asianosaiseen tai käsiteltävänä olevaan asiaan.

Asiassa saatavan selvityksen sekä edellä mainitut virkamiehen esteellisyyttä ja viranomaisen neuvontavelvollisuutta koskevat säännökset huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että luottamus valituksenalaisen päätöksen ratkaisseeseen ympäristöneuvoksen ja asian esitelleen ympäristöylitarkastajan puolueettomuuteen ei ole vaarantunut hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Ympäristöneuvos ei siten ole ollut esteellinen ratkaisemaan ja ympäristöylitarkastaja esittelemään asiaa.

4. Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 4) kohdan mukaan vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli.

Vesilain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 8) kohdan mukaan vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa vesialueen ruoppaaminen, jos ruoppausmassan määrä ylittää 500 kuutiometriä, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta.

Vesilain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan lupa tarvitaan myös 1 momentissa tarkoitettun luvan saaneen laitoksen, rakennelman tai sen käytön muuttamiseen, jos muutos loukkaa yleisiä tai yksityisiä etuja.

Vesilain 2 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan hakijalle voidaan myöntää käyttöoikeus toiselle kuuluvaan alueeseen sillä olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen, jos alue on toteutettavan vesitaloushankkeen vuoksi tarpeen:

- 1) laitetta, rakennusta tai muuta rakennelmaa sekä niiden käyttöä ja kunnossapitoa varten;
- 2) uuden 1 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisen vesialueen tai uuden uoman pohjaksi;
- 3) poistettavan maan sijoittamiseksi; tai

4) yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tarvittavaa laitetta tai rakennelmaa sekä niiden käyttöä ja kunnossapitoa varten.

Vesilain 2 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan käyttöoikeus toisen alueeseen tai rakennelmaan voidaan myöntää, jos:

- 1) 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyt edellytykset vesitaloushankkeelle täyttyvät; ja
- 2) hakija hallitsee omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella vähintään puolta tarvittavasta alueesta, tai jos kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi kuin hakijan osuus yhteisestä alueesta.

Vesilain 2 luvun 13 §:n 3 momentin mukaan käyttöoikeutta ei kuitenkaan voida myöntää, jos:

- 1) oikeus kohdistuu vähäistä laajempaan alueeseen ja siitä aiheutuu huomattavaa haittaa alueen omistajan mahdollisuudelle käyttää oikeuden kohteena olevaa aluetta hyväkseen; tai
- 2) oikeus kohdistuu laajuudeltaan vähäiselle alueelle estäen alueen omistajaa käyttämästä oikeuden kohteena olevaa aluetta hyväkseen ja tästä aiheutuu huomattavaa haittaa alueen omistajan muun alueen tai omaisuuden käyttämiselle.

Vesilain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää raha-arvoa, jos hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan arvioinnissa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa ja merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon:

- 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet;
- 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä

3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle ja tässä laissa tarkoitettulle ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

Vesilain 13 luvun 1 §:n mukaan hankkeesta vastaava on velvollinen korvamaan tämän lain tai siihen perustuvan luvan nojalla suoritetusta tai suoritettavasta toimenpiteestä aiheutuvan edunmenetyksen tämän luvun mukaisesti, jos edunmenetys aiheutuu:

- 1) luvan mukaisesta vesitaloushankkeesta;
- 2) oikeudesta käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa omaisuutta---

Vesilain 13 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan myöntäessään tämän lain mukaisen luvan tai oikeuden viranomaisen on viran puolesta määrättävä hankkeesta aiheutuvat edunmenetykset korvattavaksi, jollei 11 luvun 18 §:stä muuta johdu.

Asiassa saatu selvitys

Hankealue sijaitsee noin 1,7 km pitkällä Patajoella, joka sijaitsee Patalahden ja Päijänteen Siikaselän välillä.

Jämsän kaupunki on hakenut lupaa muuttaa vesitaloushanke, jolle Itä-Suomen ympäristölupavirasto on 17.10.2000 antamallaan päätöksellä nro 51/00/1 myöntänyt luvan. Päätöstä on muutettu useita kertoja. Jämsän kaupunki on 30.6.2020 päivätyssä hakemuksessaan muun ohella esittänyt, että hanke on todettu toteutuskelvottomaksi ja että Jämsän kaupunki on päättänyt luopua hankkeesta. Nykyisen luvan mukaiseen tilanteeseen ei tulla pääsemään.

Hakemuksen mukaan hanke on ollut keskeneräinen vuodesta 2008 saakka. Hankkeessa luvitetut sillat ovat toteutuneet, Patajoen ruoppauksia on osin toteutettu, mutta kokonaisuudessaan kanavaa on valmistunut 420 m, ja se on jäänyt keskeneräiseksi. Veneiden sulkurakenne on osittain valmis, kanavan pohjoispuolelle suunniteltu pohjapato sekä Päijänteen puoleinen odotuslaituri ovat valmistuneet. Hakemuksen täydennyksen (30.9.2020) mukaan pienvenereitistä on tehty valmiiksi paaluväli PL 880–1300. Osuudet paaluväleillä PL 50–860 ja PL 1330–1900 on ruopattu märkätyönä huomattavasti alun perin suunniteltua matalampana ja kapeampana. Matalat kohdat on luodattu, ja mittausten perusteella uomasta löytyy lähes poikkeuksetta 60 cm syvyys, joka on useimmille pienveneille riittävä mutta ei sovellu juuri millekään moottoriveneelle. Lisäksi runsas vesikasvillisuus paaluvälillä PL 750–850 ja PL 1350–1500 voi vaikeuttaa liikkumista pienveneellä. Hakija on todennut hakemuksen täydennyksessä, että sulkurakenne painui rakentamisen jälkeen epätasaisesti ja johti sulun keskikohdan liikuntasauaman vuotamiseen. Sulkurakenteen korjaaminen on vaikeaa ja kallista.

Lupaa on haettu pohjapadon osalta siten, että pohjapato pysytetään pääosin nykytilanteessa, mutta patorakennetta jatketaan nykytilanteeseen nähden noin 2 m etelään ja jatko-osan tiivistyseinään tehdään aukko kalatietä varten. Aukko on yläosaltaan 40 cm leveä, alaosaltaan 20 cm leveä ja aukon korkeus on tiivistyseinän harjalta 30 cm. Näin pieni aukko laskee pohjapadon

yläpuolista vesipintaa laskennallisesti aliveden aikana noin 3–5 cm. Koko alivirtaama (NQ 0,04 m³/s ja MNQ 0,06 m³/s) johdetaan tiivistysseinän aukon kautta alapuolisiin kiviaknuihin erotettuihin altaisiin. Altaiden kautta kalannousu on mahdollista myös pienten virtaamien aikana ja myös Päijänteen vesikorkeuksilla N₂₀₀₀ +78,20 m, jonka alapuolelle Päijänteen vedenkorkeus ei ole viime vuosina laskenut. Keskiveden aikana aukon vaikutus yläpuoliseen vedenkorkeuteen on laskennallisesti alle 1 cm. Mikäli ponttiseinän eteläpuolelta on tapahtunut ohivirtausta ja nyt ponttiseinää jatketaan, vedenkorkeudet voivat säilyä padon yläpuolella ennallaan, eikä alivirtausaukosta aiheudu muutosta vedenkorkeuksiin.

Pohjapato estää veneiden liikkumisen Päijänteen ja Patalahden välillä. Valituksenalaisessa asiassa on luovuttu moottoriveneillä kulkemisen mahdollistavan venesulkurakenteen toteuttamisesta, koska siihen ei luvan hakijan mukaan ole teknis-taloudellisia edellytyksiä. Lupaa on sen sijaan haettu rullaradan rakentamiseen. Rullarata mahdollistaisi pienveneiden vetämisen pohjapadon ohi.

Alkuperäisen lupapäätöksen (Itä-Suomen ympäristölupavirasto nro 51/00/1 17.10.2000) kohdassa ”Oikeudet toiselle kuuluviin alueisiin” A kohdassa on myönnetty pysyvä käyttöoikeus läjitysalueen 2 sekä venesulun ja pohjapadon alueen maa-alueisiin ja B kohdassa veneväylää varten vesialueeksi muuttuville alueille. Pysyvä käyttöoikeus on myönnetty yhteensä 11 162 m²:n alueille. Käyttöoikeuksista ei ole määrätty maksettavaksi korvausta alueiden vähäisen merkityksen vuoksi. Läjitysalueen 3 käytöstä hakija ja maanomistaja ovat erikseen sopineet. Läjitysalueelle 1 ei ole myönnetty lupaa.

Hakija on hakenut kolmeen otteeseen muutosta edellä mainittuun lupaan. Ensimmäisessä muutoshakemuksta koskevassa päätöksessä (Itä-Suomen ympäristölupavirasto nro 12/07/1 31.1.2007) on muutettu väylän linjausta Patalahden päässä. Lisäksi väylän kulkusyvyyyttä ja alikulkukorkeutta on kasvatettu jonkin verran siltojen kohdalla. Hakemukseen on liitetty tarvittavien alueiden osalta maanomistajien ja osakaskuntien suostumukset. Osaan suostumuksia on liitetty ehtoja hankkeen toteuttamiselle. Ympäristölupavirasto on katsonut, että ottaen huomioon suostumukset, joissa asetettuja ehtoja hakija on ilmoittanut noudattavansa, ympäristölupavirasto ei katso hankkeesta aiheutuvan sellaisia edunmenetyksiä, joista nyt olisi määrättävä korvausta suoritettavaksi. Hakija on saanut hankkeessa tarvittaviin toiselle kuuluviin alueisiin niiden omistajien suostumukset. Tämän vuoksi ja koska kysymyksessä olevat alueet ovat merkitykseltään vähäisiä, ympäristölupavirasto on katsonut, että oikeudesta alueisiin ei ole tarpeen ympäristölupaviraston päätöksellä määrätä. Ympäristölupavirasto on päätöksessään poistanut päätöksessä nro 51/00/1 oikeuksia toiselle kuuluviin alueisiin koskevat A. ja B. kohdat.

Hankkeen muutoksia koskevissa kahdessa seuraavassa päätöksessä (Itä-Suomen ympäristölupavirasto nro 95/07/1 24.8.2007 ja Itä-Suomen ympäristölupavirasto nro 84/08/1 28.5.2008) hanketta on muutettu siten, että pohjapadon ja sulun paikkaa on muutettu ensin 900 m alivirtaan päin ja kanavan pohjan tasoa on muutettu osalla kanava-aluetta ja toisessa

hakemuksessa pohjapadon paikkaa on muutettu edelleen 50 m ja väylän pohjan korkeutta muutettu. Hakemuksiin on liitetty Patajoen osakaskunnan suostumukset ja suostumukset niiden toimenpidealueella sijaitsevien rantatilojen osalta, joiden alueisiin muutoksilla saattaisi olla merkitystä. Ympäristölupavirasto on katsonut molempien päätösten osalta, että ottaen huomioon vesialueiden ja rantatilojen osalta annetut suostumukset, ympäristölupavirasto ei katso tehdyistä muutoksista aiheutuvan sellaisia edunmenetyksiä, joista nyt olisi määrättävä suoritettavaksi korvausta.

Valituksenalaisen aluehallintoviraston päätöksen mukaan aluehallintovirasto on rauettanut päätöksen nro 51/00/1 ja sitä koskevat muutospäätökset siltä osin, kuin ne koskevat kiinteistöllä [REDACTED] sijaitsevaa venesulkurakennetta. Lisäksi aluehallintovirasto on rauettanut päätöksessä nro 51/00/1 asetetun, pienveneväylää koskevan kunnossapitovelvoitteen tarpeettomana. Hakijalle on myönnetty pysyvä käyttöoikeus pohjapatoa ja sen muuttamista sekä rullaradan ja kalaportaiden rakentamista varten tarvittavaan osaan kiinteistöistä [REDACTED] ja [REDACTED] sekä yhteisestä vesialueesta Patajoen lohkokunnan vesialueet 182-422-876-1. Hakemuksen täydennyksen mukaan padon muutostyö sekä rullaradan ja kalatien rakentaminen muuttavat pysyvästi maa-alueita vesialueeksi noin 120–200 m² laajuisella alueella, joka kokonaisuudessaan kuuluu kiinteistöön [REDACTED].

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Muutoksenhakijat ovat valituksessaan katsoneet, että aluehallintoviraston olisi tullut käsitellä lupahakemus vesilain 3 luvun 23 §:n ja 24 §:n mukaisesti.

Valituksenalaisessa päätöksessä aluehallintovirasto on vastauksessaan muistutuksiin todennut, että hakija ei ole hakenut lupamääräysten muuttamista eikä aluehallintovirasto ole käsitellyt hakemusta vesilain 3 luvun 23 §:n perusteella, vaan se on käsitellyt asiaa uutena lupahakemuksena. Hallinto-oikeus katsoo, että lupahakemuksesta ilmenevä hankkeen kokonaisuus eroaa niin merkittävästi olemassa olevan luvan mukaisesta hankkeesta, että lupahakemus on tullut käsitellä vesilain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaisena vesitaloushankkeen muuttamisena ja tehdä uusi lupaharkinta intressivertailuineen, kuten aluehallintovirasto on tehnyt.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään myöntänyt Jämsän kaupungille pysyvän käyttöoikeuden pohjapatoa ja sen muuttamista sekä kalaportaiden ja rullaradan rakentamista varten tarvittavaan osaan kiinteistöistä [REDACTED] ja [REDACTED] sekä yhteisestä vesialueesta Patajoen lohkokunnan vesialueet 182-422-876-1. Pohjapato sijoittuu lisäksi hakijan omistuksessa olevalle vesialueelle Patalahden venevalkamat 182-422-1-61. Hallinto-oikeus toteaa, että käyttöoikeuden myöntämisestä koskevasta ratkaisusta tulee käydä yksilöidysti ilmi alue ja sen pinta-ala, johon pysyvä käyttöoikeus on myönnetty. Aluehallintoviraston päätös on tältä osin puutteellinen. Koska hanke on laajuudeltaan vähäistä suurempi, käyttöoikeuden myöntäminen olisi tullut arvioida vesilain 2 luvun 12 §:n sijaan vesilain 2 luvun 13 §:n perusteella.

Aluehallintoviraston päätöksessä ei ole määrätty korvausta myönnettyistä pysyvistä käyttöoikeuksista. Pysyvän käyttöoikeuden perustaminen toisen omaisuuteen vesilain nojalla edellyttää omistajalle maksettavaa korvausta, jollei vesilain 13 luvun 13 §:n 1 momentin mukaisesti osapuolten kesken toisin sovita.

Hankkeen eri vaiheissa kiinteistön omistajat ovat antaneet suostumuksiin perustuvan oikeuden luvan hakijalle Jämsän kaupungille käyttää kiinteistöjään korvauksetta vesitaloushankkeen toteuttamiseksi. Vain osa hankkeesta, johon suostumukset on annettu, on toteutunut. Hanke ei enää nykymuodossaan vastaa alkuperäistä hanketta tai sellaista hanketta, johon suostumukset on annettu. Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään katsonut, että hakijalla on tarvittavat oikeudet rakenteiden pysyttämiseksi tarvittaviin maa- ja vesialueisiin hankkeen aikaisemmissa vaiheissa annettujen suostumusten perusteella. Hallinto-oikeus katsoo, kuten aluehallintovirastokin on päätöksensä perusteluissa katsonut, että hankkeen alkuperäinen tarkoitus ja hankkeen hyödyt ovat olennaisesti muuttuneet ja lupaharkinta intressivertailuineen on tullut tehdä uudelleen nyt kyseessä olevan hakemuksen mukaiselle hankkeelle. Koska hanke on muuttunut toiseksi, hallinto-oikeus katsoo toisin kuin aluehallintovirasto, että hankkeen aikaisemmissa vaiheissa maanomistajien antamat suostumukset eivät enää nyt kyseessä olevassa hakemuksen mukaisessa tilanteessa voi olla perusteena oikeuteen käyttää suostumuksissa tarkoitettuja alueita. Valituksenalaisessa päätöksessä olisi tullut ratkaista käyttöoikeuskysymys kaikkien hankkeen vaatimien alueiden osalta.

Näin ollen aluehallintoviraston päätös on kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston tulee asiaa käsiteltäessä ottaa huomioon käyttöoikeudet ja niistä määrättävät korvaukset ja tehtävä intressivertailu uudelleen. Aluehallintoviraston tulee varata hakijalle, mikäli se haluaa hakemustaan jatkaa, tilaisuus täydentää hakemustaan mahdollisilla kiinteistönomistajien kanssa tekemillään sopimuksilla.

Valituksenalaisen päätöksen tultua tällä päätöksellä kumotuksi, enempi lausuminen valituksessa ja vastaselityksessä esitetyistä valitusperusteista ei ole tarpeen.

5. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Asian laatu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, ettei ole kohtuutonta, että muutoksenhakijat joutuvat itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä tiedottaminen

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §, hallintolain 56 § 2 mom ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Jämsän kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **14.03.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Sinikka Kangasmaa ja Pirjo Joutsenlahti sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Susanna Lähetkangas ja luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Merilin Vartia.

Esittelijä Maria Ingerström

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta [REDACTED] ym.

Jäljennös maksutta

Jämsän kaupunki

Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Jämsän kaupunginhallitus

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Kalatalousviranomainen

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

[REDACTED] / Patalahti ja Apajapaikat osakaskunta

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#